T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 22.09.2026
Sayı : 1966

10/4754

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Son yıllarda trafik ihlallerine uygulanan idari para cezalarında gerçekleştirilen yüksek oranlı artışların trafik kazalarının önlenmesi ve sürücü davranışlarının değiştirilmesi üzerindeki etkisinin belirlenmesi, trafik cezalarının caydırıcılığının bilimsel ve istatistiki veriler ışığında değerlendirilmesi, radar uygulamalarının trafik güvenliğinin sağlanmasındaki etkinliğinin ortaya konulması, trafik cezalarından elde edilen kamu gelirlerinin incelenmesi ve trafik denetimlerinin temel amacının trafik güvenliğini sağlamak yerine bir gelir kalemi oluşturup oluşturmadığının araştırılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.14.09.2026

GEREKÇE

Karayollarında can ve mal güvenliğinin sağlanması, trafik kazalarının ve bu kazalar sonucunda meydana gelen ölüm ve yaralanmaların azaltılması devletin temel sorumlulukları arasında yer almaktadır. Bu kapsamda trafik kurallarına uyulmasının sağlanması, sürücülerin tehlikeli davranışlarının önlenmesi ve trafik ihlallerinin caydırılması amacıyla denetimlerin gerçekleştirilmesi ve idari yaptırımlar uygulanması kamu güvenliği açısından zorunludur. Bununla birlikte trafik güvenliğinin sağlanması yalnızca trafik cezalarının miktarlarının artırılmasıyla mümkün değildir. Etkin ve sürdürülebilir bir trafik güvenliği politikasının; trafik denetimlerinin niteliği, denetim noktalarının belirlenme kriterleri, yol ve altyapı koşulları, sürücü eğitimi, trafik işaret ve işaretlemeleri, hız limitlerinin belirlenme esasları, kaza yoğunlukları ve uygulanan yaptırımların sürücü davranışları üzerindeki etkisi birlikte değerlendirilerek oluşturulması gerekmektedir.

Son dönemde trafik ihlallerine ilişkin idari para cezalarında önemli artışlar gerçekleştirilmiş, bazı trafik ihlalleri bakımından önceki dönemlere kıyasla oldukça yüksek tutarlarda yaptırımlar uygulanmaya başlanmıştır. Cezaların artırılmasının temel gerekçesi, sürücüleri trafik kurallarına uymaya yönlendirmek ve trafik kazalarını azaltmak olarak ortaya konulmaktadır. Ancak cezaların miktarındaki artış ile trafik kazalarının, ölüm ve yaralanmaların ve trafik ihlallerinin seyri arasındaki ilişkinin düzenli ve şeffaf biçimde kamuoyuna sunulması büyük önem taşımaktadır. Bir yaptırımın caydırıcı olup olmadığının yalnızca yaptırımın parasal büyüklüğüne bakılarak değerlendirilmesi mümkün değildir. Cezanın uygulanma sıklığı, yakalanma ihtimali, denetimlerin etkinliği, sürücülerin ekonomik koşulları ve yaptırım sonrasında sürücü davranışlarında meydana gelen değişiklikler birlikte değerlendirilmelidir. Bu nedenle son yıllarda trafik cezalarında gerçekleştirilen artışların, trafik kazaları ve trafik ihlalleri üzerindeki gerçek etkisinin ortaya konulması gerekmektedir.

Diğer taraftan özellikle radar ve elektronik denetim sistemlerinin kullanımındaki artış, kamuoyunda trafik güvenliğinin sağlanması ile trafik cezalarından gelir elde edilmesi arasındaki ilişkinin sorgulanmasına neden olmaktadır. Radar uygulamalarının trafik kazalarının yoğunlaştığı, hız kaynaklı riskin yüksek olduğu ve bilimsel veriler doğrultusunda belirlenmiş noktalarda gerçekleştirilmesi trafik güvenliği açısından önemli bir uygulamadır. Ancak radar noktalarının hangi kriterlere göre belirlendiği, bu noktaların geçmiş yıllardaki kaza ve ihlal verileriyle ilişkisinin bulunup bulunmadığı ve radar uygulamalarının kazaların azaltılması

bakımından ölçülebilir bir sonuç doğurup doğurmadığı kamuoyunun bilgisine yeterince sunulmamaktadır.

Trafik cezalarının bir kamu geliri niteliği taşıması tek başına bu uygulamaların amacının gelir elde etmek olduğu anlamına gelmemektedir. Ancak trafik cezalarından elde edilen gelirlerin yıllar içerisinde ulaştığı tutar ile trafik kazaları ve trafik güvenliği göstergelerindeki değişimin birlikte değerlendirilmesi, uygulanan politikaların gerçek amacının ve etkinliğinin anlaşılması açısından gereklidir. Bu nedenle kesilen trafik cezalarının sayısı ve parasal tutarı, tahsil edilen ceza miktarı, tahsilat oranları ve trafik cezalarından kamu bütçesine aktarılan gelirlerin yıllar itibarıyla ortaya konulması gerekmektedir. Özellikle trafik cezalarındaki artış oranı ile ücretler, asgari ücret ve ortalama hane gelirlerindeki artış oranının karşılaştırılması da önem taşımaktadır. Cezaların caydırıcı olması ile yurttaşların ekonomik koşulları arasında makul bir denge bulunması, yaptırımların ölçülülüğü ve adaleti açısından değerlendirilmelidir. Çok yüksek tutarlı cezaların düşük ve orta gelirli yurttaşlar üzerindeki ekonomik etkileri ile aynı cezaların yüksek gelir grupları bakımından oluşturduğu caydırıcılığın farklılaşıp farklılaşmadığı da araştırılmalıdır. Trafik güvenliğinin sağlanmasında cezai yaptırımların yanı sıra yolların fiziki koşullarının iyileştirilmesi, tehlikeli kavşakların düzenlenmesi, yol aydınlatmalarının artırılması, trafik işaret ve işaretlemelerinin standartlara uygun hale getirilmesi, sürücü eğitimlerinin geliştirilmesi, toplu taşımanın güçlendirilmesi ve kazaların meydana geldiği kör noktaların ortadan kaldırılması gibi önleyici politikaların da uygulanması gerekmektedir.

Bu çerçevede trafik cezalarının son yıllarda hangi oranlarda artırıldığı, söz konusu artışların trafik ihlallerinin ve trafik kazalarının sayısında nasıl bir değişikliğe yol açtığı, uygulanan radar ve elektronik denetim sistemlerinin trafik güvenliğine somut katkısının bulunup bulunmadığı, trafik cezalarından elde edilen kamu gelirlerinin yıllar içerisindeki seyri ve trafik denetim politikalarının temel önceliğinin trafik güvenliğini sağlamak mı yoksa kamu geliri oluşturmak mı olduğu bütün yönleriyle araştırılmalıdır. Trafik güvenliğinin temel amacı yurttaşlara mümkün olduğunca fazla ceza kesmek değil trafik kurallarına uyulmasını sağlayarak kazaları, ölüm ve yaralanmaları önlemektir. Bu nedenle uygulanan cezaların ve denetim politikalarının sonuçlarının yalnızca tahsil edilen para üzerinden değil önlenen kaza, kurtarılan hayat ve değiştirilen sürücü davranışı üzerinden değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bu kapsamda, son yıllarda trafik cezalarında gerçekleştirilen artışların trafik kazaları ve trafik ihlalleri üzerindeki etkisinin belirlenmesi, trafik cezalarının gerçek anlamda caydırıcı olup olmadığının ortaya konulması, radar uygulamalarının belirlenme ve uygulanma kriterlerinin incelenmesi, trafik cezalarından elde edilen gelirlerin yıllar itibarıyla ortaya konulması ve trafik denetim politikalarının trafik güvenliği açısından etkinliğinin değerlendirilmesi Anayasa'nın 98. Maddesi ve İçtüğüzün 104. ve 105. maddeleri gereğince Meclis araştırması açılmasını arz ederim.14.09.2026

Hüseyin YILDIZ

Vecdi Gündoğdu

Deniz DEMİR

Ankara Milletvekili

AD SOYAD	SEÇİM BÖLGESİ	İMZASI
Bülent BİROL	Bilecik Mv.	
Mahir POLAT	İzmir	
Ali ÖZTUNÇ	Kahramanmaraş	
Jale Nur SÜLÜ	Eskişehir	
İnan Akgün ALP	Kars Mv.	
Semra DİNÇER	ANKARA Mv.	
Gülizar BİGER KARACA	Denizli Mv.	
Ediz ÜN	Edirne	
Ganza Akkuş İlgezdi	İstanbul	
Kadim DURMAZ	Tokat	
Ali KARAOBA	Uşak	
Jale Nur SÜLLÜ	ESKİŞEHİR	
Hasan Öztürkmen	Gaziantep	
Tülay Aref	Bolu	
Ceudet AKAY	Karabük mv.	
Erkan İLİŞ	Mersin	
Aysu Denkoğlu	Bartın	